

Elżbieta Wołodźko

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Wydział Nauk Społecznych

**Sprawozdanie z międzynarodowej
konferencji naukowej CARN „Integrating
the Personal and Political in Professional
Practice”, Bishop Grosseteste University,
Lincoln (GB), 11–13 listopada 2016**

Kontakt:	Elżbieta Wołodźko ewolodzko@uwm.edu.pl
Jak cytować:	Wołodźko, E. (2017). Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej CARN „Integrating the Personal and Political in Professional Practice”, Bishop Grosseteste University, Lincoln (GB), 11–13 listopada 2016. <i>Forum Oświatowe</i> , 29(1), 233–237. Pobrano z: http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/473
How to cite:	Wołodźko, E. (2017). Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej CARN „Integrating the Personal and Political in Professional Practice”, Bishop Grosseteste University, Lincoln (GB), 11–13 listopada 2016. <i>Forum Oświatowe</i> , 29(1), 233–237. Retrieved from http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/473

Organizatorami konferencji, dotyczącej integracji osobowych, politycznych i profesjonalnych aspektów profesjonalnej praktyki, byli reprezentujący Wielką Brytanię członkowie *Collaborative Action Research Network*. Fakt ten wiązał się z 40 rocznicą istnienia CARN – afiliowanej przy Manchester University sieci, skupiającej badaczy -praktyków, założonej w Wielkiej Brytanii jako kontynuacja Ford Teaching Project. Był to początkowo, zainicjowany przez grupę nauczycieli skupionych wokół Johna Elliotta, ruch ku zmianie w edukacji elementarnej i średniej (*secondary*), dotyczący zachęcenia (*instigate*) nauczycieli do badania własnej praktyki i włączenia *action research* do codziennej pracy edukacyjnej. Ruch ten w krótkim czasie stał się prężnie działającą, wielonarodową siecią badaczy, wprowadzających *action research* w proces zmiany i doskonalenia edukacji, opieki zdrowotnej, opieki społecznej, biznesu oraz wielu innych sfer życia publicznego. Polska nie była dotąd w CARN reprezentowana, warto zatem przybliżyć polskiemu czytelnikowi tę międzynarodową sieć, zrzeszającą badaczy, poszukujących możliwości doskonalenia własnej profesjonalnej działalności i działalności reprezentowanych organizacji. W CARN uczestniczą przedstawiciele wielu krajów Europy Zachodniej, Azji, Afryki, obu Ameryk, Australii.

Cele CARN to, przede wszystkim, wspieranie indywidualnych, lokalnych, narodowych i międzynarodowych projektów *action research*, prowadzących do doskonalenia profesjonalnej praktyki poprzez systematyczne, krytyczne, twórcze badania realizowanych w jej toku celów, zachodzących procesów oraz „wnikających” w nie kontekstów, zarówno osobowych, jak i kulturowych (instytucjonalnych, społecznych, politycznych). Celem CARN jest zatem doskonalenie profesjonalnej praktyki nie tylko w jej wymiarze normatywnym, także epistemicznym, metodologicznym i etycznym. CARN to forum, tworzące przestrzeń dyskusowania i dzielenia się doświadczeniami badaczy, osób niejednokrotnie (jak Allan Feldman, Jack Whitehead, Flavia Vieira, Maria Flores) bardzo zasłużonych dla rozwoju metodologii *action research* i generowania teorii opartej na wiedzy „specyficznie” konstruowanej w toku spiralnego, wieloetapowego i przeplecionego refleksją procesu badawczego *action research*.

Ze strony internetowej CARN dowiadujemy się o trzech obszarach działalności sieci, z którymi cele CARN wiążą się w sposób szczególny. Po pierwsze, widoczność

(*visibility*), a więc dążenie do propagowania *action research* jako badań, które opierają się na aktywnym zaangażowaniu wszystkich ich uczestników (bez „tradycyjnego” podziału na badaczy i badanych); których celem jest zmiana wewnętrznej i zewnętrznej „przestrzeni” instytucjonalnej oraz refleksja zmianie tej towarzysząca; w których praktycy wnoszą istotny wkład w generowanie wiedzy i konstruowanie teorii; w których budowanie wspólnot praktyk wiąże się z podejmowaniem przez nie działań na rzecz społecznej sprawiedliwości; i wreszcie, w których profesjonalny rozwój praktyków i doskonalenie praktyki „osadzone” jest wielokontekstowo (instytucjonalnie, społecznie, politycznie, kulturowo). Drugi obszar działania CARN to wsparcie (*support*) udzielane badaczom z całego świata, zainteresowanym indywidualnym lub zespołowym uczestnictwem w projektach *action research*, poszukującym możliwości włączenia się do społeczności praktyków badań w działaniu lub podjęcia debaty nad specyfiką *action research*. Wyjątkowość badań w działaniu dotyczy bowiem wzajemnego przenikania teorii i praktyki, refleksji i działania, profesjonalnej praktyki i równie profesjonalnego jej badania. Twórcy internetowej strony CARN informują także, jak wielką wagę przywiązują jej przedstawiciele do sieciowej łączności (*networking*), zapewniającej członkom stały kontakt, krytyczny *feedback*, dotyczący aktualnych zdarzeń i projektów, oraz zaangażowaną działalność i współpracę. Celom tym służy – oprócz strony internetowej – wydawane przez Tylor & Francis (indeksowane między innymi przez *British Education Index*) czasopismo „Educational Action Research”, znaczące dla środowiska badaczy w działaniu na całym świecie. Jest ono obwarowane wysokimi kryteriami naukowymi procedury wydawniczej, nienotowane jednak na liście Impact Factor Journals ani przez żadną z list polskich.

CARN wydaje także swój wewnętrzny biuletyn („CARN Bulletin”), kierowany do środowiska członków sieci. Publikowane są w nim krótsze i „lżejsze” formy naukowego pisarstwa: sprawozdania z minionych konferencji, wystąpienia uczestników, doniesienia z badań, prezentacje realizowanych projektów *action research*, często bogato ilustrowane fotografiami. Partnerską łączność, współpracę i wzajemne doskonalenie zapewniają cykliczne Dni Studyjne, a także konferencje regionalne i – przede wszystkim – coroczna konferencja organizowana na zmianę przez kolejne uczelnie krajów członkowskich. O rozległym zasięgu działania CARN świadczą także aktywnie działające „językowe” grupy badaczy, realizujących badania w swoim kręgu kulturowym, np. Portuguese Action Research Group, Dutch-speaking Group, Norwegian Group, Chinese Action Research Group, Japanese Action Research Group. Zapewniają one możliwość uczestnictwa w CARN osobom słabiej posługującym się językiem angielskim i w swoich grupach językowych znajdujących możliwości włączania się w szerszą działalność sieciową.

Czterdziesta konferencja CARN odbyła się 11–13 listopada 2016 r. w Lincoln (Anglia), niewielkim i bardzo pięknym średniowiecznym miasteczku, ze słynną katedrą i wieloma, zachowanymi w swej średniowiecznej urodzie, uliczkami, kamieniczkami, kościołami. Gospodarzem tego wielonarodowego spotkania był Bishop Grosseteste University, założony w 1862 roku, początkowo jako anglikański college dla nauczycielek, który z czasem rozrósł się dynamicznie i dziś jest uniwersytetem kształcącym

liczną grupę studentów, nie tylko w zakresie nauk o edukacji, ale także nauk humanistycznych, społecznych i technicznych.

Konferencja rozpoczęła się od – zrealizowanego dnia poprzedzającego oficjalne rozpoczęcie obrad – warsztatu, przeprowadzonego przez Alana Feldmana, znamienitego znawcę i autora wielu prac dotyczących *action research* oraz jego procesualnego i refleksyjnego charakteru. Towarzyszyli mu Lonnie Rowell and Joe Shosh z *Action Research Network of the Americas* (ARNA). Tematem tego spotkania było budowanie zaufania wśród uczestników *action research* jako procesu badawczego opartego na partnerskim uczestnictwie, współdziałaniu i otwartej komunikacji interpersonalnej, wspierającej proces osobowej transformacji i stawania się badawczej wspólnoty. Do tematyki tej odwoływano się wielokrotnie w toku obrad, podkreślając wartość otwartych i demokratycznych relacji między uczestnikami badań w działaniu oraz zasad tworzenia edukacyjnych i badawczych wspólnot, opartych na wzajemnym szacunku i wsłuchaniu w głosy „wszystkich uczestników, bez wyjątku”.

Do wygłoszenia referatów kluczowych zaproszeni zostali zasłużeni przedstawiciele brytyjskiego środowiska badaczy w działaniu. Profesor Lin Norton (z Liverpool Hope University) przedstawiła swoją drogę stawania się badaczem zaangażowanym, stopniowo coraz bardziej interweniującym w zastaną rzeczywistość edukacyjną i polityczną, w wykładzie zatytułowanym „Experiences and reflections on integrating the personal and political through professional practice”. Larry Flanagan (General Secretary of Educational Institute of Scotland Teaching Union) opowiedział o programie edukacyjnym, realizowanym w English at Hillhead High School w Glasgow, gdzie *action research* stanowi ważny element kształcenia przyszłych zaangażowanych uczestników życia zawodowego i społecznego. Ostatni z referatów wiodących zaprezentował profesor Mark Hadfield z University of Cardiff. Wystąpienie to dotyczyło stosowania wizualnych metod pracy przez (zwłaszcza młodych) uczestników badań w działaniu („Visual methodologies in participatory action research, particularly with young people”). Wszystkie te wystąpienia odnosiły się do bogatych doświadczeń uczestnictwa autorów w CARN, do raportów z realizowanych w ramach tej sieci badań, miały także – w dużej mierze – charakter wspomnieniowy i refleksyjny.

Oprócz referatów kluczowych, program konferencji obejmował, w toku trzech dni, osiem godzinnych sesji, podczas których równolegle, w sąsiednich salach, odbywało się pięć lub sześć seminariów. Były to prezentacje, sesje plakatowe, warsztaty, „okrągłostołowe” debaty. W toku jednego seminarium swoje wystąpienia prezentowało dwóch uczestników. Była to zatem duża liczba propozycji spotkań z „działającymi badaczami”, niestety – konieczność wyboru tylko dwóch z nich w danej sesji znacznie ograniczała możliwość pełnego uczestnictwa w konferencji. Taki sposób organizacji był, z pewnością, ułatwieniem dla gospodarzy, był jednak także powodem rozczarowania wielu z uczestników.

Przedstawiane w toku konferencji zagadnienia związane były z obecnością *action research* w wielu dziedzinach życia, z różnorodnością rodzajów tych badań i kontekstów (kulturowych, narodowych i międzynarodowych, instytucjonalnych, osobowych), w jakich występują, z różnorodnością także sposobów ich stosowania oraz

zakresu wprowadzanych działań i osiąganych dzięki nim zmian. Dominowały jednak wystąpienia, dotyczące edukacyjnych badań w działaniu, oraz prezentacje projektów i praktyk, ukierunkowanych na doskonalenie procesu edukacyjnego, zaangażowane współuczestnictwo uczniów jako podmiotów procesów poznawczych, kreatorów szkolnego curriculum, uczestników zmian w środowisku szkolnym i lokalnym. Przedstawiano *action research* jako strategię wprowadzania praktyk edukacyjnych, inspirujących kreatywność i przedsiębiorczość oraz „umożliwiających przezwyciężanie negatywnych doświadczeń szkolnych”. Wiele miejsca zajmowały prezentacje *action research* jako narzędzia zmiany w zakresie kształcenia nauczycieli i pedagogów, którzy, realizując badania w działaniu, stają się badaczami własnej praktyki, uczestnikami procesów całościowego uczenia się, podejmującymi bogatą refleksję nad byciem nauczycielem w świecie szybkich zmian, ontologicznego ryzyka i wielu zagrożeń. Przedstawiano raporty z badań, dotyczących „oddolnych” zmian, wprowadzanych przez zaangażowanych nauczycieli języków obcych, matematyki, a także pedagogów pracujących z ludźmi starszymi, młodzieżą, osobami wykluczonymi. Zastanawiano się także nad obecnością *action research* w edukacji wyższej, z jej politycznymi i pedagogicznymi uwikłaniami, nad możliwościami wykorzystania badań w działaniu w przezwyciężaniu kryzysu wywołanego merkantylizacją i komercjalizacją tego sektora edukacji. Dyskutowano także nad metodologicznymi aspektami badań w działaniu, ich paradygmatycznym usytuowaniem, jakościowym i narracyjnym charakterem, zakresem zaangażowania badacza, różnorodnością stosowanych technik badawczych i technik analizowania danych. Podkreślano zasługi „działających badaczy” w tworzeniu nowej, partycypacyjnej i demokratycznej kultury badań nie tylko „wewnątrz” uniwersytetu, ale też w jego relacjach ze społecznością lokalną.

Konferencja miała bardzo uroczystą oprawę, związaną z obchodzoną 40 rocznicą istnienia CARN. W trakcie wieczornej gali przyznano nagrody zasłużonym uczestnikom sieci oraz autorom wyróżniających się publikacji w „CARN Bulletin”. Ostatniego dnia odbyło się także spotkanie *Steering Group*, na którym dokonano podsumowań dotychczasowej działalności i formułowano dalsze plany. Zaproszono nas także na następne spotkanie CARN, które odbędzie się 20–22 października 2017 r. w Grecji, na wyspie Kreta, w Gallos University Campus w Rethymno.